

Skrytý poklad: využívání administrativních údajů ke zlepšení tvorby politiky ve střední a východní Evropě

Budapešť, 10. říjen 2017

Postsocialistické evropské státy mají v rámci dědictví centrálně plánované ekonomiky silnou tradici rozsáhlého shromažďování údajů ze strany státu. Administrativní údaje osob a firem shromažďovány například daňovými úřady, správou sociálního zabezpečení a vládními úřady jsou často vysoké kvality, navíc mají mnoho výhod oproti datům získaným prostřednictvím průzkumu. Mezi výhody administrativních dat patří, že jsou přesnější než odpovědi na otázky v průzkumech (zejména v případě otázek týkajících se minulosti, na kterou si má dotázaný pamatovat) a také dokáží poskytnout velké vzorky obyvatelstva za rozumnou cenu. Navíc propojením dvou, případně více databází, dokážeme shromáždit takové množství informací o (anonymizovaných) osobách jaké by nebylo možné v případě průzkumů. Většina zemí má také vysoce kvalifikovaných výzkumníků a statistiků, kteří by mohli využít tyto rozsáhlé údaje podobně jako je to běžnou praxí v západní Evropě, kde se pravidelně používají k posouzení dopadů vládních zásahů a slouží jako zdroj pro výzkumnou komunitu.

Proč tedy tyto údaje nevyužíváme? Ironicky, jednou z překážek pro využívání administrativních dat jsou zákony o ochraně osobních údajů, které byly zavedeny na počátku 90. let kdy byly obnoveny demokratické instituce. Ačkoli vědci pracují s anonymizovanými daty, dokonce i tyto lze účinně zablokovat přísnými pravidly ochrany osobních údajů. Další častou překážkou je nedostatek důvěry mezi akademickými a vládními organizacemi, jakož i v rámci vlády. Rolí může sehrát i relativně nízká efektivnost státní správy. To znamená, že vláda jen zřídka objednává důkladné (tj vědecky spolehlivé) hodnocení dopadu svých politik.

V rámci slibného vývoje však některé státy začínají reagovat na vnitřní výzvy nebo směrnice EU podporující druhotné využívání informací veřejného sektoru (směrnice [2003/98/ES](#) a její revize ve směrnici [2013/37/EU](#)). Nový zdroj motivace pro využívání administrativních dat vychází z Generálního ředitelství Evropské komise pro zaměstnanost, sociální věci a začlenění, které nedávno zavedlo pravidlo, podle kterého by se uchazeči o evropské strukturální fondy měly zavázat k vypracování alespoň jednoho hodnocení založeného na mikrodatech a na použití srovnávacích metod. [Kompetenční centrum EK pro mikroekonomické hodnocení](#) také aktivně podporuje využívání administrativních údajů vládami zemí EU.

Iniciativy pro otevřené data se již objevily v [Chorvatsku](#), [České republice](#), na [Slovensku](#) a ve [Slovinsku](#). Polsko zřídilo ministerstvo digitalizace, které [podporuje](#) sekundární využívání administrativních údajů a pravidelně používá údaje o [sociálním pojištění](#) pro sledování uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce. Maďarsko má v tomto vývoji výhodu, neboť přijalo v roce 2007 zákon č. 101, kterým se vytvořil právní základ pro vlastníky údajů na zpracování osobních údajů pro účely anonymizace.

Výzkumní pracovníci mohou přispět k tomuto pozitivnímu vývoji tím, že budou prezentovat hodnotu výzkumu založeného na administrativních údajích, sdílet tento výzkum s tvůrci politik a dalšími zúčastněnými stranami a prezentovat ho poutavým a snadno pochopitelným způsobem. Výzkumné společenství by mělo také monitorovat přijetí nového [nařízení EU o ochraně osobních údajů](#) v členských státech, aby se zajistilo, že nepovede k dalším omezením v přístupu k údajům na legitimní účely výzkumu a hodnocení politiky.

Tyto lekce vyplynuly z diskusí na workshopu, který se konal v Budapešti 21. - 22. září 2017. Mezi účastníky byli především výzkumníci a statistici ze zemí V4, Albánie, Bosny a Hercegoviny, Chorvatska, Rumunska, Srbska a Slovinska. Workshop uspořádalo [Maďarské sdružení ekonomů](#) s podporou [Visegrádského fondu](#), ve spolupráci s [Budapešťským institutem pro výzkum politiky](#) (BI), slovenským [CELSI](#), českým [CERGE-EI](#) a polským [IBS](#). Podrobné výsledky budou brzy zveřejněny ve stručném souhrnu. Doplnující událost je naplánována ve Varšavě 29. listopadu.